

НА ДОПОМОГУ МАНДРІВНИКАМ У КАРПАТАХ

Шановні туристи!

Самодіяльні туристські некатегорійні походи (надалі – походи) в Карпатах слід організовувати та проводити з дотриманням нижче наведених рекомендацій.

1. Комплектування групи.

1.1. Походи в горах **мають бути тільки груповими**, що дозволить забезпечити взаємодопомогу учасників на маршрути. Кожна група повинна мати керівника. Якщо в групі більше ніж 15 чоловік, то обирається (призначається) заступник керівника.

2. Підготовка до походу.

2.1. Вибір маршруту. Треба знати, що існують певні терміни проведення туристських походів у Карпатах, яких слід дотримуватись:

- для пішохідних походів – з 15 квітня до 15 листопада;
- для лижних походів – з 15 грудня до 31 березня.

Залежно від реальних кліматично-погодних умов у регіоні ці терміни можуть змінюватися. Так, для г. Говерли за наявності снігового покриву з великими ділянками фірну і льоду обмеження щодо сходжень може бути продовжене до 1 травня.

Головна вимога при виборі маршруту – це його безпечність.

2.2. Після попереднього вибору маршруту керівникovi групи слід:

отримати консультацію працівників гірської пошуково-рятувальної служби, особливо – щодо лавинонебезпечності району походу;

підготувати картографічний матеріал та оформити маршрутні документи;

уточнити статус природно-заповідності території, якою проходить маршрут, умови проходу чи проїзду нею;

розробити графік проходження, а також запасний (скорочений) варіант маршруту на випадок хвороби когось з учасників чи погіршення погодних умов;

організувати підготовку учасників туристської групи, зокрема проконтролювати наявність і якість групового спорядження, медичної аптечки і продуктів харчування.

2.3. Оформлення маршрутних документів.

При здійсненні навіть нескладного походу бажано оформити маршрутний лист. Це значно спростить процес спілкування групи з представниками природно-заповідних об'єктів, гірської пошуково-рятувальної служби, прикордонниками. Форма маршрутного листа затверджена постановою виконкому Федерації спортивного туризму України від 22.04.2002 р. (www.fstu.org.ua).

Якщо Ви запланували маршрут, що безпосередньо дотичний до кордону, то необхідно отримати дозвіл відповідного прикордонного загону. Для цього слід не пізніше ніж за тиждень до походу відродити факсом (електронною поштою) листу загін, з контролюваної території якого Ви почнете маршрут (Мукачівський, Чернівецький). Прізвище командира загону вказувати необов'язково. В листі наводиться схема маршруту, список групи з паспортними даними (дата народження, місце проживання, серія, №, ким і коли виданий). Інформацію про дозвіл з прикордонного загону передають у відповідний відділ (застава), в якому перед початком походу Ви безпосередньо отримуєте дозвіл, а також інші відділи і пункти за ниткою маршруту (для відома).

Довідка: **Мукачівський прикордонний загін** – факс: (03131) 2-12-61, е-mail: mpzvps@yandex.ru; mukachivskiy_zagon@pvu.gov.ua

Відділ у с. Діловому Рахівського р-ну Закарпатської обл. – тел: (03132) 3-23-45. Контрольована територія – на схід уздовж кордону до г. Стіг у Верховинському районі.

Чернівецький прикордонний загін – факс: (0372) 59-19-51; тел. (0372) 59-19-00; е-mail: cherniveckiy_zagon@pvu.gov.ua.

Відділ у прис. Шибене с. Зелене Верховинського р-ну Івано-Франківської обл. – тел: (03432) 3-31-31. Контрольована територія – вдовж кордону від г. Стіг у Верховинському районі до Чернівецької області.

Відділ у с. Шепот Путильського р-ну Чернівецької обл. – тел: (03738) 2-66-42. Контрольована територія – кордон з Румунією у Чернівецькій області (зокрема в районі колишньої радіолокаційної станції «Памір» на г. Томнатик).

Учасники походу, що пролягає прикордонною територією, обов'язково мусять мати із собою документи, які засвідчують особу кожного з них (паспорт, посвідчення водія, службове посвідчення або інший документ з фотокарткою особи, відповідними підписами і печатками).

2.4. Підбір спорядження. Найважливішими елементами особистого спорядження туриста є взуття (найкраще – черевики) і наплічник. Взуття має бути розношене, на розмір більше за звичайне (це захищить ноги від натирань), а також мати жорстку рифлену підошву, що забезпечить добре зчеплення з ґрунтом.

Завжди, навіть за найкращої погоди, беріть із собою накидку для захисту від дощу, вітроважливий костюм, шапочку, вовняні светр і шкарпетки. На групу слід укомплектувати аптечку, яку бажано доповнити еластичним бинтом.

3. Початок походу.

3.1. Перед виходом із населеного пункту (з притулку) керівник групи повинен:

ознайомитися з прогнозом погоди на найближчі кілька днів;

повідомити відповідний підрозділ гірської пошуково-рятувальної служби, що обслуговує територію, якою пролягає маршрут, про вихід групи й орієнтовний час її повернення;

перетильно перевірити наявність та якість спорядження, продуктів харчування, укомплектованість аптечки;

переконатися у задовільному стані здоров'я учасників походу й ознайомити їх з можливими небезпеками на маршруті і причинами нещастих випадків.

3.2. Непримістно виходити на маршрут:

за дуже несприятливих погодних умов (у грозу, сильний туман, при низьких температурах);

взимку у високогірну зону без кваліфікованого керівника або фахівця туристичного супроводу;

протягом трьох днів після великих снігопадів (понад 50 см опадів) та за явно вираженою лавинної небезпеки.

4. Пересування в горах.

4.1. Пересуватися необхідно в колону по одному. Останнім у групі має йти витривалий турист. Не допускайте розподілу групи. Відлучення, навіть на стоянці, дозволяється тільки після інформування керівника групи.

4.2. Темп і графік руху мусять відповідати рівневі підготовки учасників, умовам місцевості і погоді. В будь-якому випадку рекомендується робити зупинки на 10–15 хвилин через кожні 45–50 хвилин руху. Першу зупинку слід зробити через 15–20 хвилин для зняття зайвого одягу тощо. Обов'язково сповільнюйте швидкість руху на підйомах. При цьому слід орієнтуватися на фізичні можливості найслабших учасників.

4.3. При наближенні грози слід якнайнижче спуститися зі схилу. Якщо це неможливо, зупиніться і перечекайте негоду, але не робіть цього на вершині чи гострому гребені гори, під

одиноким деревом, на узлісі чи на березі водойми. Обов'язково вимкніть мобільні телефони, радіоприймачі й інші прилади, які можуть спричинити ураження блискавкою.

4.4. Переправу через річки зі швидкою течією і глибиною понад 0,7 м здійснюйте тільки зі страхуванням. Не допускайте купання в гірських озерах чи річках, де існує ризик втопитися.

4.5. Уникайте скельних ділянок на маршруті. Пам'ятайте, що навіть на нескладні скелі вилізти можна без мотузки, а спуститися без неї вниз, як правило, неможливо.

4.6. Не скороочуйте шлях йдучи навпротець, особливо взимку, оскільки можна підрізати сніговий схил і потрапити в лавину.

4.7. У зимових умовах у жодному разі не пересувайтесь в тумані чи темноті. Це допоможе уникнути втрати орієнтації, зриву з карниза тощо.

4.8. Не здійснюйте підйом або спуск вузькими ущелинами, де існує ймовірність зсуву каміння чи сходження лавини.

4.9. Не допускайте спуску з крутых снігових схилів на целофанових мішках, оскільки це може привести до серйозних травм або ж зриву в прірву.

4.10. При пересуванні крутим схилом (засніженим чи трав'янistим) бажано мати льодоруб чи лижні палиці, які за необхідності можна використати для самозатримання.

4.11. Завчасно повідомляйте керівника групи про погрешення стану здоров'я.

4.12. Якщо з Вами трапилася надзвичайна ситуація, заради якій Ви самостійно не можете, терміново зателефонуйте в найближчий до Вашого місцеперебування пункт Івано-Франківської гірської пошуково-рятувальної служби і стисло повідомте: що, де і коли сталося. За відсутності

зв'язку за допомогою слід посыкати двох найпідготовленіших учасників.

4.13. На ночівлю зупиняйтеся завчасно (за годину – дві до настання темноти).

4.14. При виборі місця для нічлігу пам'ятайте, що не можна ставити намети біля крутих схилів, під скелями або одинокими деревами, над обривами чи біля річки, в якій можливий підйом води, на вершині гори, де може вразити блискавка. Поряд не має бути трухлявих дерев, які можуть упасти від вітру.

Крім цього, слід дотримуватися і правил протипожежної безпеки:

не залишайте непогашені вогнище, сірник чи сигарету, оскільки це може викликати лісову пожежу;

не застосовуйте для освітлення намету свічку чи інші засоби з відкритим вогнем;

не розпалюйте вогнище чи пічку за допомогою легкозаймистих речовин.

Бережіть природу. Не залишайте після себе на стоянках сміття (його необхідно забирати із собою, а органічні рештки закопувати), не забруднюйте водоймищ. Поводьтеся тактовно щодо місцевого населення. Бережіть пам'ятки історії та культури.

Пам'ятайте, що найчастіше причиною аварійних ситуацій стають суб'єктивні фактори, основними з яких є: недооцінка небезпек, які існують у горах, неуважність, переоцінка власних можливостей, недисциплінованість учасників (особливо – вживання алкоголю), недосвідченість керівника групи, винесення неправильних рішень.

Рекомендації уклав заступник начальника управління туризму головного управління Григорій Мельник, тел. (0342) 55-22-23

КОНТАКТНІ ТЕЛЕФОНИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИХ ГІРСЬКИХ ПОШУКОВО-РЯТУВАЛЬНИХ ПУНКТІВ

Івано-Франківський гірський (0342) 75-23-63 067-342-04-91
пошуково-рятувальний загін (0342) 75-14-36

Івано-Франківський пункт (0342) 75-14-36 067-342-04-92
(надалі – ГПРП) 097-388-30-74

Ворохтянський ГПРП (03434) 4-11-4 067-342-04-95
097-706-75-47

Яремчанський ГПРП (03434) 2-29-46 067-342-04-94
067-837-28-19

Верховинський ГПРП (03432) 2-19-41 067-342-04-96
097-274-94-47

Косівський ГПРП (03478) 2-02-77 067-342-04-97
067-348-79-15

Вижницький ГПРП (03730) 2-27-39 067-342-04-98
097-315-31-57

Вигодський ГПРП (03477) 6-17-03 067-342-04-99
098-925-40-67

О смолодський ГПРП (0342) 55-22-23 098-979-77-99
097-753-74-24

Закарпатський ГПРЗ (0312) 67-14-13 097-585-66-85

Львівський ГПРЗ (0322) 39-54-70 067-787-56-17

Оперативний черговий ОКЦ ГУ МНС в області
(0342) 72-43-07, 53-90-01

Головне управління з питань туризму, євроінтеграції,
зовнішніх зв'язків та інвестицій
Івано-Франківської обласної держадміністрації

БЕЗПЕКА ТУРИСТА В КАРПАТАХ

